LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ FINANSAVIMO KONTROLĖS SKYRIAUS

PAŽYMA DĖL VAIDO ŠALAŠEVIČIAUS DALYVAVIMO JONINIŲ ŠVENTĖJE IR KALVARIJOS VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS RENGINYJE

2020 m. lapkričio 30 d. Nr. 3-130 (1.2)
Vilnius

1. Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (toliau – VRK) 2020 m. birželio 24 d. Reklamos gaudyklėje gavo pranešimą (reg. Nr. 1-1484 (7.9), kuriuo informuojama, kad Mergalaukyje vykusios šventės metu Vaidas Šalaševičius renginio dalyviams dovanojo šakotį ir prašoma ištirti, ar tai nėra laikytina rinkėjų papirkimu. Prie pranešimo pridėta nuotrauka, kurioje matomas V. Šalaševičiaus ir šalia stovintis vaikas, laikantis konditerijos gaminį. Pateikiama ir nuoroda į Danieliaus Jakubavičiaus paskyrą[1] socialiniame tinkle *Facebook*.

2. 2020 m. liepos 2 d. VRK gavo pranešimą (reg. Nr. 1-1594 (7.9), kuriuo informuojama, kad 2020 m. liepos 2 d. Kalvarijos viešosios bibliotekos atnaujintų patalpų atidarymo šventėje V. Šalaševičius dovanojo bibliotekai knygų. Pranešimas papildytas nuotrauka iš renginio ir vaizdo įrašu. Pranešėjas nurodo, kad „*Rinkiminės kampanijos metu viešai dovanoja naujas knygas bibliotekai įvardydamas, kad jos neturi vertės. Kaip gali knyga neturėti vertės? Tiesiog esamas kandidatas p. V. Šalaševičius nori paveikti to krašto žmones, ir neteisėtu būdu formuoja palankų požiūrį į save kaip politiką*“. Prašoma ištirti galimus pažeidimus.

3. VRK 2020 m. liepos 3 ir 8 d. posėdžių metu nuspręsta šiuos pranešimus perduoti tirti Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės skyriui.

4. 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose Vaidas Šalaševičius buvo Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų iškeltas kandidatu Sūduvos pietinėje rinkimų apygardoje Nr. 63. Mergalaukio kaimas, kuriame vyko minima Joninių šventė, ir Kalvarijos savivaldybė, kurios bibliotekos renginyje dalyvavo V. Šalaševičius, patenka į šios rinkimų apygardos ribas.

5. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5^1 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad *prasidėjus Seimo rinkimų politinei kampanijai, t. y. nuo Seimo rinkimų datos paskelbimo iki šio įstatymo nustatyto rinkimų agitacijos kampanijos laikotarpio pabaigos, taip pat rinkimų dieną draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai pirkti rinkėjų balsus, dovanomis ar kitokiu atlyginimu skatinti rinkėją dalyvauti arba nedalyvauti rinkimuose ir (arba) balsuoti už arba prieš vieną ar kitą asmenį,*

[1] https://www.facebook.com/danielius.jakubavicius

kurį numatoma kelti kandidatu, kandidatą arba kandidatų sąrašą, taip pat žadėti už balsavimą atsilyginti rinkėjams po rinkimų turint tikslą paveikti rinkėjų valią dėl konkrečių politinių partijų ar kandidatų arba asmenų, kuriuos numatoma kelti kandidatais, ir taip trukdyti piliečiams įgyvendinti rinkimų teisę.

6. Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos 2017 m. vasario 23 d. sprendimu Nr. Sp-47 patvirtintų Metodinių rekomendacijų dėl aplinkybių, kurioms esant pradedamas rinkėjų galimų papirkimo atvejų tyrimas, 3 punkte numatyta, kad *rinkimų įstatymuose įtvirtintas draudimas tiesiogiai ar netiesiogiai pirkti rinkėjų balsus, dovanomis ar kitokiu atlyginimu skatinti rinkėją dalyvauti arba nedalyvauti rinkimuose ir (arba) balsuoti už arba prieš vieną ar kitą asmenį, kurį numatoma kelti kandidatu, kandidatą arba kandidatų sąrašą, taip pat žadėti už balsavimą atsilyginti rinkėjams po rinkimų turint tikslą paveikti rinkėjų valią dėl konkrečių politinių partijų, visuomeninių rinkimų komitetų, ar kandidatų arba asmenų, kuriuos numatoma kelti kandidatais, ir taip trukdyti piliečiams įgyvendinti rinkimų teisę*. 4 punkte dovanos ar kitoks atlyginimas apibrėžiamas kaip *turtinė nauda (materialinių išlaidų išvengimas), kuri gali būti suprantama tiek kaip materialios, tiek kaip nematerialios turtinės vertybės (pavyzdžiui, pinigai, buities reikmenys, tam tikri mokami darbai, turtinės teisės, paprastai mokami intelektinės veiklos rezultatai, paprastai mokamo pobūdžio paslaugos, koncertai, kiti mokamo pobūdžio kultūriniai renginiai ir pan.).*

7. Tyrimo metu nustatyta, kad:

7.1. Pranešime minima šventė „Paparčio žiedas“ vyko 2020 m. birželio 21 d. Mergalaukio kaime Joninių proga.

7.2. Šventės akimirkomis savo paskyroje *Facebook* 2020 m. birželio 22 d. paskelbtame įraše[2] dalinasi D. Jakubavičius. Įraše publikuotos 38 nuotraukos, kurių vienoje pavaizduotas V. Šalaševičius ir jo sūnus (ta pati nuotrauka pateikta VRK gautame pranešime).

7.3. Taip pat minimame įraše publikuota nuoroda[3] į 4:32 min. trukmės kaimo renginio vaizdo įrašą *Youtube* kanale, patalpintą vartotojo *Danieliusnet*. D. Jakubavičiaus paskyroje socialiniame tinkle *Facebook* nurodyta, kad jis dirba naujienų portalui *www.danielius.net*, kurio svetainėje skelbiama: „*naujienų tinklalapis nuo 2008 metų rengia reportažus iš visos Pietų Lietuvos, ypač provincijos miestelių ir kaimelių, į kuriuos žiniasklaidos atstovai labai retai beužsuka.*“[4]

[2] https://www.facebook.com/danielius.jakubavicius/posts/3375751072456627
[3] https://www.youtube.com/watch?v=dzLqmcebedo&t=1s
[4] http://www.danielius.net/apie

7.4. Vaizdo įraše nufilmuotas liaudies muzikos kapelos pasirodymas, vykę šokiai, kraštovaizdis, suruošti Joninių laužai, šventiniai pasisakymai, tarp kurių V. Šalaševičiaus pasisakymo vaizdo įrašo nėra. Renginio akimirkomis savo asmeninėje paskyroje, viešai prieinamais duomenimis, pats V. Šalaševičius nesidalijo.

8. VRK 2020 m. liepos 15 d. V. Šalaševičiui siuntė paklausimą (reg. Nr. 2-760 (7.9). 2020m. liepos 15 d. VRK gautas atsakymas (reg. Nr. 1-1737 (7.9), kuriame nurodoma, kad:

8.1. „*Į Joninių renginį Mergalaukio kaime mane pakvietė gerai pažįstama bendruomenės pirmininkė*.“

8.2. „*Prie Joninių renginio organizavimo pats niekaip neprisidėjau*.“

8.3. Renginyje dalyvavo apie 40 asmenų.

8.4. „*Kadangi ir pakvietus žodžiu ir gavęs pakvietimą buvo paminėta ir parašyta, kad šventėje reikia pasiimti vaišių sau ir kaimynui (kvietimas pridedamas), todėl kartu su sūnumi vaišių stalui nupirkome šakotį, tik taip prisidedami prie bendrų dalyvių stalo vaišių. Kaip ir paminėjau savo pasisakyme kuomet sūnus šakotį įteikė renginio vedėjai, nes tai yra sūnaus skaniausias pyragas, o jį visada mokinu į bendras vaišes niekada neatvykti tuščiomis, kuriuo jis vėliau ir vaišinosi, jo asmeniškai niekam nedovanojau.*“. V. Šalaševičius prideda kvietimą į Joninių šventę Mergalaukyje, kuriame parašyta: „*Nepamirškite geros nuotaikos, patiesalą atsisėsti, vaišių sau ir kaimynui...*“.

8.5. Šventėje jokių dovanų dalyta nebuvo, tik teikiamos rašytinės bendruomenės padėkos.

8.6. „*Šventėje nebuvo sakoma politinės tematikos ir agitacinių kalbų, ką gali patvirtinti šventėje dalyvavęs LSDP kandidatas Tadas Prajara, kuris taip pat buvo kviestas pasisakyti ar pasveikinti su švente, tačiau atsisakė. Aš pats kraštiečius ir bendruomenę, Jonus ir Janinas pasveikinau su Joninėmis*.“

8.7. Dėl šventės išlaidų V. Šalaševičiui nėra žinoma.

9. Atsižvelgiant į tai, kad į šventę buvo pakviestas ir kitos partijos, tai yra Lietuvos socialdemokratų partijos kandidatas toje pačioje rinkimų apygardoje Tadas Prajara, laikytina, kad bendruomenės šventė buvo atvira visiems aktyviems bendruomenės atstovams, todėl išskirtinis dėmesys V. Šalaševičiui, kaip kandidatui į Lietuvos Respublikos Seimą, neįžvelgtinas. Pastebėtina, kad viešai prieinamų šio renginio akimirkų socialinio tinklo *Facebook* V. Šalaševičiaus paskyroje neaptikta. V. Šalaševičiaus atsakymų duomenimis, agitacinių kalbų renginyje nebuvo sakoma, tik sveikinimas Jonams ir Janinoms, todėl darytina išvada, kad dalyvavimas bendruomenės šventėje pirmininkės kvietimu nelaikytinas kandidato propagavimu.

10. Atsižvelgiant į tai, V. Šalaševičiaus šakočio įteikimas Joninių šventėje Mergalaukio kaime vertintinas kaip svečio vaišės bendram dalyvių stalui, skirtos visiems susirinkusiems

bendruomenės nariams, įskaitant jį patį ir jo sūnų, kurie šakočiu vaišinosi, o ne dovana konkretiems asmenims, todėl laikytina, kad V. Šalaševičius nepažeidė Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5^1 straipsnio 1 dalies nuostatų.

11. Peržiūrėjus pranešėjos apie bibliotekai dovanotas knygas pateikto vaizdo įrašo turinį, paaiškėjo, kad V. Šalaševičius įstaigai įteikė tris mokomuosius leidinius socialinio dialogo tematika. Savo pasisakymo bibliotekoje metu V. Šalaševičius paminėjo, jog yra padovanoto edukacinio leidinio bendraautoris. Taip pat pasisakymo metu užsiminė apie faktą, jog kandidatuoja artėjančiuose Seimo rinkimuose, kaip ir kitas renginyje dalyvaujantis kandidatas Tadas Prajara. Pastebėtina, kad apie dalyvavimą rinkimuose V. Šalaševičius užsiminė iš anksto paaiškindamas, kad vertingų dovanų (net gėlių) kaip verslininkas teikti dėl dalyvavimo rinkimų kampanijoje negalintis, tačiau visai tuščiomis apsilankyti negalėjęs, todėl pasirinko atsinešti savo edukacinius vadovėlius, kurie platinami neatlyginamai. V. Šalaševičius savo kalboje prisistato Marijampolės regiono verslo plėtros asociacijos vadovu ir sveikindamas biblioteką su atsinaujinimu pabrėžia knygos svarbą, skaitymo reikšmę, skatina gerbti knygą kaip žmogaus pagalbininką, o savo socialinio dialogo tematikos skaitinį rekomenduoja tiek moksleiviams ir studentams, tiek darbdaviams ir darbuotojams, linkėdamas sklandaus socialinio dialogo bendruomenei kaip socialinio dialogo ekspertas.

12. Dėl atnaujintos bibliotekos atidarymo renginio V. Šalaševičiaus 2020 m. liepos 15 d. atsakyme (reg. Nr. 1-1737 (7.9) nurodoma, kad:

12.1. „*Po renovacijos kaip Marijampolės regiono plėtros tarybos narys ir Regionų verslo plėtros asociacijos prezidentas buvau pakviestas asmeniškai pažįstamos bibliotekos direktorės.*“

12.2. Pasisakyme nurodytą informaciją patvirtina ir tai, kad buvo įteikti mokomieji socialinio dialogo leidiniai „Darbuotojų ir darbdavių bendradarbiavimas vystant socialinį dialogą“, kurio bendraautoris yra V. Šalaševičius „*kaip LR VDI prie SADM socialinio dialogo ekspertų grupės vadovas*“, nurodoma, kad šie leidiniai „*ES lėšomis socialinio dialogo projekte išleisti Valstybinės darbo inspekcijos ir nemokamai dalinami socialinio dialogo partneriams darbdaviams, darbuotojams, ūkininkams, mokslo įstaigoms ir bibliotekoms, projekto renginių ir konferencijų dalyviams bei visiems kitiems, kurie domisi socialiniu dialogu*“. Šiais leidiniais neprekiaujama.

12.3. „*Juos įteikiau bibliotekai, kaip anksčiau esu teikęs kitų mokslo įstaigų bibliotekoms kaip Socialinio dialogo ekspertų grupės vadovas ir Regionų verslo plėtros asociacijos prezidentas.*“

12.4. „*Kaip kandidatas į Seimą nebuvau pristatytas, pats prisistačiau kitomis pareigomis, tik pabaigoje paminėjau, kad kaip kandidatas į Seimą nei gėlių, nei kitų vertę turinčių dovanų negaliu teikti, todėl bibliotekos skaitytojams paliksiu savo su bendraautoriais parengtus leidinius, kurie Lietuvoje yra dalinami nemokamai*.“

13. 2020 m. liepos 17 d. VRK išsiuntė paklausimą Kalvarijos savivaldybės viešosios bibliotekos administracijai. 2020 liepos 17 d. VRK gautas Kalvarijos savivaldybės viešosios bibliotekos atsakymas (reg. Nr. 1-1777 (7.9), kuriame nurodoma:

13.1. „*2020 m. liepos 2 d. vyko atnaujintų patalpų atidarymo šventė. Vaidas Šalaševičius buvo pakviestas dalyvauti šventėje (el. paštu išsiuntus kvietimą) kaip Marijampolės regiono plėtros tarybos narys. Minimas asmuo Kalvarijos savivaldybės viešajai bibliotekai padovanojo tris knygas.*“

13.2. Renginyje dalyvavo apie 100 žmonių.

13.3. „*Anksčiau V. Šalaševičius nėra dovanojęs nei knygų, nei kitų dovanų.*“

13.4. „*Jokių politinių, agitacinių kalbų ten nebuvo.*“

14. Atsižvelgiant į tai, kad bibliotekos renginyje organizatorių kvietimu pakviestas dalyvavo ne tik Vaidas Šalaševičius, bet ir kitas kandidatas toje pačioje rinkimų apygardoje – socialdemokratas Tadas Prajara, neįžvelgtinas siekis populiarinti išskirtinai vieną politinės kampanijos dalyvį. Renginyje V. Šalaševičius pakviestas kaip Regionų verslo plėtros asociacijos prezidentas, ne kaip kandidatas į Seimo narius.

15. Trijų vienetų neatlygintinai platinamo mokomojo leidinio, išleisto Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, įteikimas bibliotekai nelaikytinas Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5^1 straipsnio 1 dalies nuostatų pažeidimu.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūloma:

Nepripažinti, kad Vaidas Šalaševičius pažeidė Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5^1 straipsnio 1 dalies nuostatas:

1. 2020 m. birželio 21 d. Mergalaukio kaime Joninių proga bendruomenės šventės dalyviams įteikęs šakotį.

2. 2020 m. liepos 2 d. Kalvarijos savivaldybės viešosios bibliotekos renginio metu įteikęs bibliotekai tris neatlygintinai platinamus mokomuosius leidinius.

Skyriaus vedėja Lina Petronienė

Darbuotoja Viktorija Porokhina